

Duell i hifins finrum

B&W 805s och KEF XQ20 möts i en duell. Vem är bäst av dessa finlirare? Kan jokern, gestaltad av den betydligt billigare svensken XTZ 99.26, utmana den engelska adeln?

Bowers & Wilkins och KEF är engelska klassiker med rika traditioner. De representerar det typiska engelska ljudet: detaljrik diskant, fylligt mellanregister och klippfast bas. Vem är bäst? Kan en genomtänkt budgetkonstruktion som XTZ 99.26 utmana high end-högtalare som kostar det tredubbla? Faktum är att vi blev förvånade.

Av: Erik W Graver

Framför oss har vi tre olika konstruktioner. B&W 805s' aluminiumsdiskant sitter i ett litet horn som är monterad på toppen av kabinetten.

Högtalaren har en 6 ½ tums bas- och mellanregisterkon av kevlar, ett material som är lätt och styvt. KEF XQ20 har diskanten, också denna av aluminium, hopbyggd med bas- och mellanregisterkonen för att säkra att signalen från konerna kommer fram till lyssnaren samtidigt. XTZ 99.26 har banddiskant och bas- och mellanregister från norska SEAS, gjort av papper. Tre olika konstruktioner, tre olika ljud.

Bowers & Wilkins och KEF har lagt mycket prestige i 805s respektive XQ20. Det påstås att högtalarna återger diskant och mellanregister lika bra som betydligt dyrare golvhögtalare. Enligt reklamen ska detta alltså vara high end-högtalare till ett relativt överkomligt pris. Även XTZ är mycket stolta av sin nya produkt, på emballaget står det oblygt "high end speaker".

Inte för hårdrock

Dessa stativhögtalare är inget för den som lyssnar mycket på hårdrock, blues eller annan musik där bas spelar en viktig roll.

De har inte tillräckligt stor, inre volym för att arbeta upp något lufttryck att prata om. Ej heller har högtalarna tillräcklig stor membranyta för att flytta den mängd luft som krävs.

Detta gäng finlirare passar i första hand för klassiskt, jazz, visor och annan akustisk musik. Alternativt skulle de platsa jättebra i en trendig liten etta i Stockholm!

Det slår mig hur snygga högtalarna är. Man kan lika gärna använda ordet "design-högtalare" om dessa pjäserna som B&W XT4 vi testade i våras. Förmodligen har det gått åt mycket pengar för att göra lådor med sådan design och toppfinish. Men kunderna ställer krav även på utseendet, särskilt när priset ligger i området 20 000 kronor.

För B&W 805s och KEF XQ20 del signalerar både reklamen, prislappen och finishen att detta är äkta high end. Dock får man inte låta sig charmas, utan provlyssna med ett öppet sinne. Vi ställer stora krav på B&W 805 och KEF XQ20. De kostar ju 21 500 respektive 17 800 kronor. Alla som gillar musik tycker det ger lite extra att gå på konserter.

Vi förväntar av 805s och XQ20 att de ska ge något av den samma känslan när man kommit hem och lagt skivan i i cd-spelaren eller vinylen på tallriken. Musikupplevelsen är viktigast.

Kringutrustning

Högtalarna ställer krav på oss också. De förtjänar en bra förstärkare som kan förmedla och förstärka signalen så neutralt som möjligt. Annars kan man inte utnyttja detaljrikedomen i diskantregistret fullt ut.

Dessutom vill man kunna spela lite högt utan distorsion. Allt detta kräver komponenter av hög kvalitet, enkla kretslopp, relativt stora kondensatorer som ser till att ge en tillräcklig stor transformator nog ström.

Vår referensförstärkare är en engelsk Sugden SF60, en klass AB integrerad förstärkare som lämnar 2x60 watt i 8 ohm och 2x80 i 4. Engelska högtalare, engelsk förstärkare! I en direkt jämförelse med en budgetförstärkare blir rösterna avsevärt klarare och basen betydligt djupare.

Högtalarkablarna? Syrefri koppar inköpt på Överskottsbolaget för 250 spänn. Högtalarkablarnas uppgift är att förse ström till högtalarna med minsta

möjliga motstånd. Då räcker det med 2,5 kvadrats kopparkabel.

Signalkablarna mellan cd-spelare och förstärkare är bättre, eftersom den svaga strömstyrkan måste få minsta tänkbara motstånd. Jag använder Kimber Kable Hero, en kabel som kostar lite mindre än 1 000 kronor.

B&W 805s

B&W 805s är en vidareutveckling av 805, en högtalare som länge har varit B&W instegsmodell till high end-segmentet. Vi har därför stora förväntningar på denna snygga högtalare. Den är vacker med mattlackad körsbärsfinish (kan även fås i andra utföranden), gul kevlarkon och ett läckert diskantorn på toppen.

Basporten är monterad på framsidan och har små hål för att undvika så kallade blåsljud. Om man vill vara säker på att få så mycket bas som möjligt kan man ställa högtalaren nära bakväggen.

Man hör på en gång att B&W 805s är något speciellt. Vi spelar ett spår från norska Christina Bjordal Bands skiva "Were dreams begin". Låten har bara tre instrument: piano, crash-trumma och vokal. "Vad är en crash-trumma", frågar du? Det är den tunna ståltrumman överst på trumsettet som ger ett skönt, krispigt, metalliskt ljud.

Själv hade jag inte blekaste aning vad trumman hette innan jag fick tag på en musiker.

805s separerar instrumenten i ljudbilden perfekt. Vi hör nyanserna i crash-trumman mycket väl och pianot har fin klang. Rösten kommer tydligt ut i rummet. Vi provar även Mark Knopfler "Wag the dog", John Lee Hooker "With friends" (Carlos Santana har ett makalöst gitarrsolo på låten "The Healer") och Eagles "Hotel California" från liveinspelningen "Hell freezes over".

Röster och elgitarrer låter mycket bra. Basen tar ett bestämt men kanske inte så hårt grepp om lyssnaren.

KEF XQ20

Vår testmodell har svart pianolack, men även den kan fås i andra utföranden. Som B&W och XTZ är inte lådan fyrkantig.

Bas- och mellanregisterkonen är av plast och diskantkonen sitter som tidigare nämnts i mitten av basen. Högtalaren är mycket vacker, men du får torka damm från pianolacken ganska ofta.

När vi lyssnar på KEF börjar det verkligen börjar hända saker. Christina Bjordal låter som om hon sjunger rakt av utan PA-anläggning. Crash-trumman låter ljusare och efterklngen hörs bättre. Man hör precis hur hårt hammaren i pianot träffar strängen och klangen är mycket naturtrogen.

Det är som om man har plockat bort något tunt linne framför scenen: Allt hörs klarare. Basen fungerar ungefär som B&W 805s, det vill säga att jag skulle vilja ha lite mera tryck från Eagles bastrumma.

Detta är ändå livekänslan jag är ute efter, något jag får med KEF XQ20. Jag

kan lätt föreställa mig en rökig lokal med ett gäng överlevande "beatniks" – ni vet, de fattiga poeterna med basker som började skriva sina fullständigt obegripliga dikter någon gång på 50-talet. Inför konserten med Christina Bjordal Band har det förmodligen varit på Allen Ginsberg-afton:

"I saw the best minds of my generation destroyed by madness, starving hysterical naked... who poverty and tatters and hollow-eyed and high sat up smoking in the supernatural darkness of cold-water flats floating across the tops of cities contemplating jazz... who bared their brains to Heaven under the El and saw Mohammedan angels staggering on tenement roofs illuminated ..."

Starkt! Häftigt! Coolt!

Eller vad tycker ni? Själv tillhör jag kategorin som skippar poesin, men hinner köpa en öl innan konserten börjar.

XTZ 99.26

XTZ har även den ett mycket speciellt utseende. Lådan har en ovanlig form och svart pianolack. Igen – du får lov att plocka fram dammvippan ganska ofta.

Trots det låga priset, 6 500 kronor, har högtalarna ett mycket bra bas- och mellanregister från SEAS och en självutvecklad banddiskant.

XTZ förvånar stort med 99.26. Diskanten låter nästan lika detaljerad som KEF och crash-trummans efterklang återges nästan lika bra. Basen är bättre än både KEF och B&W. Den spelar djupare men är väldefinierad och tar ett solitt grepp om lyssnaren. Nu svänger det på riktigt när vi spelar "Hotel California"! Jag tycker även att Eva Dahlgrens "Ängeln i rummet" låt bäst på XTZ. KEF XQ20 blev lite väl analytisk, nästan kylig.

XTZ 99.26 är en högtalare som klarar av allt: blues, rock 'n' roll, klassiskt och jazz. Den lyckades även återge Pink Floyds bas

B&W 805s

Konstruktion: Tvåvägs basreflex
Diskant: 1 tums aluminiumdiskant monterad i ett horn överst på lådan.
Bas/mellanregisterkon: 6,5 tums kevlar
Frekvensrespons: 49 Hz – 22 kHz
Verkningsgrad: 88 dB
Impedans: 8 ohm
Rekommenderad förstärkare: 50 – 120 watt
Vikt: 11,5 kg

KEF XQ20

Konstruktion: Tvåvägs basreflex
Diskant: 0,75 tums aluminiumdiskant fritt monterad i mitten av baskonen.
Bas/mellanregisterkon: 6,5 tum
Verkningsgrad: 88 dB
Impedans: 8 ohm
Rekommenderad förstärkare: 15 – 120 watt
Vikt: 9,2 kg

► från "Momentary lapse of reason" riktigt bra. Högtalaren är ett sällsynt budgetkap.

Slutsats

B&W 805s är ingen dålig högtalare. Men XTZ 99.26 är förvånansvärt nog bättre i återgivning av både diskant och bas, trots att den kostar mindre än en tredjedel av B&W 805s. XTZ är även en bättre allroundhögtalare än KEF XQ20.

Denna svenska högtalare är inget mindre än en sensation och ger klart mest hifi för pengarna.

KEF erbjuder däremot den bästa diskanten och det suveränt bästa mellanregistret. När trummisen vispar över ståltrumman hör man varenda liten detalj. Det fylliga pianoljudet närmar sig referensklass. Egentligen skulle jag vilja ha diskanten och mellanre-

gistret från KEF och basen från XTZ. Men det är svårt att kombinera i en liten tvåvägs högtalare.

Något av det coolaste i jazzens historia är tveklöst den årliga Monterey Jazz Festival i USA. Jimmy Lyons öppnade premiärfestivalen år 1958: "Good evening ladies and gentlemen, and welcome to the first annual Monterey Jazz Festival. And now, if you'll all stand, we will bring you our national anthem." Den spelades sedan av Dizzy Gillespie. Aldrig trodde jag att en nationalsång kunde låta så coolt. XTZ 99.26 återger trumpeteten på ett sätt som får mig att flina. KEF går ett steg längre i diskanten och tre steg längre i mellanregistret. Högtalarna får mig att häpna.

XTZ 99.26 ger mest ljud för pengarna medan KEF XQ20 är ett måste för jazzentusiasten. B&W 805s är en riktigt bra

högtalare, men inte vad vi är ute efter i detta test. Jag gissar att en beatnik skulle föredra KEF XQ20.

Om han har råd.

XTZ 99.26

Konstruktion: Tvåvägs basreflex
Diskant: Sandwichmembran i aluminium, chassi av keramiskt kolstål.
Bas: 6,5 tums Seas-kon av papper
Frekvensrespons: Ingen uppgift
Verkningsgrad: 88 dB
Impedans: 4 – 8 ohm
Rekommenderad förstärkare: Fabrikanten uppger 300 watt som maxbelastning under transienter och 100 watt som maxbelastning kontinuerligt.
Vikt: 10 kg